

Krizový management ve veřejné správě

Management veřejné správy – NP203Zk
Blok 2

Dnešní přednáška

- 1) základní pojmy krizového managementu ve veřejné správě
- 2) relevantní právní úprava v ČR
- 3) příklady krizového managementu na „globální úrovni“

Několik základních pojmů krizového managementu

- Krizový management jako specifická forma managementu v krizových situacích
- V soukromém sektoru úprava v interních směrnících
- Ve veřejném sektoru úprava v zákonech, vyhláškách, nařízeních, interních normativních směrnících, atd.
- Co může být „krizovou“ situací v oblasti veřejného sektoru?

Několik základních pojmů krizového managementu

- pojem - 60. léta hlavně ve vztahu k vojenským rizikám
- následně vztahován na další rizika
- vnější bezpečnost
  - vztah s ostatními státy
  - popř. nestátními „organizacemi“
- vnitřní bezpečnost
  - potenciální hrozby na úrovni státu

Několik základních pojmů krizového managementu

- NATO – krizové řízení: *„proces zvládnání krizí v širokém slova smyslu, založený na třech vzájemně se podporujících prvcích, dialogu, spolupráci a udržování schopnosti čelit jakékoli krizi“*
- Pojem používán např. i v NATO Strategic Concept 2010: *„Crises and conflicts beyond NATO's borders can pose a direct threat to the security of Alliance territory and populations. NATO will therefore engage, where possible and when necessary, to prevent crises, manage crises, stabilize post-conflict situations and support reconstruction “*

Krizový management jako vícefázový proces

- 1. Prevence** (zabránění vzniku a eskalaci hrozeb)
- 2. Korekce** (rozhodnutí směřující k minimalizaci potenciálních hrozeb)
- 3. Protikrizová intervence** (proaktivní opatření, stabilizace)
- 4. Redukce** (realizace opatření krizových plánů)
- 5. Obnova** (likvidace následků)

Krizový management ve veřejné správě

- KM ve veřejné správě – proces ve veřejném zájmu
- Ovlivňuje chod státu, resp. menších společenských celků
- Snaha o zavedení efektivního, účelného mechanismu
- Předvídání krizových situací
- V ČR zřízen „integrováný záchranný systém“
- zák. č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému

Úrovně krizového managementu ve VS

- Nadnárodní (vojenská, terorismus, ecol. katastr., uprchl. krize, fin. krize)
- Národní
- Regionální
- Místní
- Individuální (např. u jednotlivých orgánů)

Integrovaný záchranný systém v ČR

- **integrováný záchranný systém** - koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací
  - Koordinovaný postup představuje základní těžiště regulace integrovanéh záchranného systému v ČR
- **mimořádná událost** - škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací

Krizové stavy v ČR

- **stav nebezpečí** (v zák. č. 240/2000 Sb., krizový zákon)
- **nouzový stav** (v úst. zák. č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR)
- **stav ohrožení státu** (v úst. zák. č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR)
- **válečný stav**

Integrovaný záchranný systém v ČR

- Provádění prací směřujících k odstranění krizového stavu
- **záchranné práce** - činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin
- **likvidační práce** - činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí

Integrovaný záchranný systém v ČR

- Při krizovém stavu mohou být od občanů vyžadovány mimořádné povinnosti – zásah do vlastnického práva
- **věcná pomoc** - poskytnutí věcných prostředků při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce;
- věcnou pomocí se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce
- **osobní pomoc** - činnost nebo služba při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce;
- osobní pomocí se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce

Integrovaný záchranný systém v ČR

- Integrovaný záchranný systém (IZS) se použije v přípravě na vznik mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma anebo více složkami integrovaného záchranného systému
- Je třeba vymezit:
  - pravidla koordinace
  - pravomoci
  - práva a povinnosti osob

Složky IZS

- Základní:
- **Hasičský záchranný sbor** (zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky)
- **Jednotky požární ochrany** zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany (zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně)
- poskytovatelé **zdravotnické záchranné služby**
- **Policie České republiky**
- Další:
- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím

Složky IZS

- Složky integrovaného záchranného systému jsou při zásahu povinny se řídit příkazy velitele zásahu, popřípadě pokyny starosty obce s rozšířenou působností, hejtmána kraje, v Praze primátora nebo Ministerstva vnitra, pokud provádějí koordinaci záchranných a likvidačních prací
- Při provádění záchranných a likvidačních prací za nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu se složky integrovaného záchranného systému řídí pokyny Ministerstva vnitra. Za stavu nebezpečí se složky integrovaného záchranného systému na území příslušného kraje řídí pokyny toho, kdo vyhlásil stav nebezpečí podle zvláštního právního předpisu

Složky IZS

- **Koordinování** záchranných a likvidačních prací v místě nasazení složek IZS a řízení součinnosti těchto složek **provádí velitel zásahu**, který vyhlásí podle závažnosti mimořádné události odpovídající stupeň poplachu. Pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak, je velitelem zásahu **velitel jednotky požární ochrany**.
- Pokud na místě zásahu není ustanoven velitel zásahu, řídí součinnost těchto složek velitel nebo vedoucí zasahujících sil a prostředků složky integrovaného záchranného systému, **která v místě zásahu provádí převažující činnost**.

Stav stav nebezpečí

- Upraven zejména v úst. zák. č. 240/2000 Sb.
- Stav nebezpečí se jako bezodkladné opatření může vyhlásit, jsou-li ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu, a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek integrovaného záchranného systému nebo subjektů kritické infrastruktury.
- Stav nebezpečí pro území kraje nebo jeho část vyhláší **hejtman** kraje, v Praze primátor hlavního města Prahy. Hejtman, který stav nebezpečí vyhlásil, o tom neprodleně informuje vládu, Ministerstvo vnitra, sousední kraje a pokud mohou být krizovou situací dotčeny, též další kraje.
- Stav nebezpečí lze vyhlásit na dobu **nejvýše 30 dnů**. Tuto dobu může hejtman prodloužit jen se souhlasem vlády.
- Atd.

Nouzový stav

- Upraven zejména v úst. zák. č. 110/1998 Sb.
- Vyhláší **vláda** (např. v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost)
- Je-li nebezpečí z prodlení, může vyhlásit nouzový stav předseda vlády. Jeho rozhodnutí vláda do 24 hodin od vyhlášení schválí nebo zruší.
- Vláda o vyhlášení nouzového stavu neprodleně informuje Poslaneckou sněmovnu, která může vyhlášení zrušit.

Nouzový stav

- Nouzový stav se může vyhlásit jen s uvedením důvodů na určitou dobu a pro určité území. Současně s vyhlášením nouzového stavu musí vláda vymezit, která práva stanovená ve zvláštním zákoně a v jakém rozsahu se v souladu s Listinou základních práv a svobod omezují a které povinnosti a v jakém rozsahu se ukládají. Podrobnosti stanoví zákon.
- Nouzový stav se může vyhlásit **nejdéle na dobu 30 dnů**. Uvedená doba se může prodloužit jen po předchozím souhlasu Poslanecké sněmovny.
- Nouzový stav končí uplynutím doby, na kterou byl vyhlášen, pokud vláda nebo Poslanecká sněmovna nerozhodnou o jeho zrušení před uplynutím této doby

Stav ohrožení státu

- Upraven zejména v úst. zák. č. 110/1998 Sb.
- **Parlament** může na návrh vlády vyhlásit stav ohrožení státu, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy.
- K přijetí usnesení o vyhlášení stavu ohrožení státu je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a souhlasu nadpoloviční většiny všech senátorů.
- Bezpečnostní radu státu tvoří předseda vlády a další členové vlády podle rozhodnutí vlády.
- Bezpečnostní rada státu v rozsahu pověření, které stanovila vláda, připravuje vládě návrhy opatření k zajišťování bezpečnosti České republiky.

Dopad do roviny jednotlivců

- Za **nouzového stavu** nebo za **stavu ohrožení státu** lze na nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu omezit:
  - **a)** právo na nedotknutelnost osoby a nedotknutelnost obydlí při evakuaci osoby z místa, na kterém je bezprostředně ohrožena na životě nebo zdraví,
  - **b)** vlastnické a užívací právo právnických a fyzických osob k majetku (§ 29 a 31), pokud jde o nucené omezení práva vlastníka nebo uživatele z důvodu ochrany života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, které jsou ohroženy krizovou situací, přičemž je za toto omezení poskytnuta přiměřená náhrada,
  - **c)** svobodu pohybu a pobytu ve vymezeném prostoru území ohroženého nebo postiženého krizovou situací,
  - **d)** právo pokojně se shromažďovat ve vymezeném prostoru území ohroženého nebo postiženého krizovou situací,
  - **e)** právo provozovat podnikatelskou činnost, která by ohrožovala prováděná krizová opatření nebo narušovala, popřípadě znemožňovala jejich provádění,
  - **f)** právo na stávku, pokud by tato stávka vedla k narušení, případně znemožnění záchranných a likvidačních prací

Atd.

Dopad do roviny jednotlivců

- Fyzická osoba je povinna
- **a)** strpět omezení vyplývající z opatření stanovených při mimořádné události a omezení nařízená velitelem zásahu při provádění záchranných a likvidačních prací,
- **b)** poskytnout na výzvu starosty obce nebo velitele zásahu osobní nebo věcnou pomoc,
- **c)** strpět, pokud je to nutné k provádění záchranných a likvidačních prací a pokud je vlastníkem, uživatelem nebo správcem nemovitosti, vstup osob provádějících záchranné nebo likvidační práce na pozemky nebo do objektů, použití nezbytné techniky, provedení terénních úprav, budování ochranných staveb, vyklizení pozemku a odstranění staveb, jejich částí, zařízení a porostů,
- **d)** poskytnout veliteli zásahu informace o skutečnostech, které by mohly ohrozit životy nebo zdraví osob provádějících zásah nebo ostatního obyvatelstva, zejména informace o výbušninách, nebezpečných chemických látkách, zdrojích ionizujícího záření, dravých či nebezpečných zvířatech,
- **e)** strpět umístění zařízení systému varování a vyrozumění na nemovitostech, které má ve vlastnictví, a umožnit k nim přístup hasičskému záchrannému sboru kraje nebo jím zmocněným osobám za účelem používání, kontroly, údržby a oprav,
- Atd.

Úkol 1

- Uvažujte nad Vámi vybranou krizovou situací, která byla/je řešena na úrovni veřejného sektoru.
- Je řešení efektivní?
- V čem lze sledat neefektivitu?

Část druhá – příklady krizových situací řešených na „globální“ úrovni

- Hypoteční krize v USA (2007)
- Finanční krize (2008)
- Krize veřejných financí v EU (2010 - ???)
- Další ???

Otázky?

Děkuji za pozornost

JUDr. Johan Schweigl, Ph.D.

Johan.Schweigl@law.muni.cz